

Національна академія наук України
Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою

Інституту кібернетики

імені В. М. Глушкова НАН України

протокол № 5 від "25" квітня 2023 року

голова Вченої ради,

академік НАН України

Іван СЕРГІЄНКО

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ
ДОКТОРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ**

Київ - 2023

ПЕРЕДМОВА

Вимоги до оформлення реферату дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук розроблено відповідно до наступних нормативно-правових актів:

- Постанова Кабінету міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 “Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів”.
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 року № 1359 “Про затвердження Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук”.
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 “Про затвердження Вимог до оформлення дисертації” зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2019 року № 759.
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року № 758 “Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів”.

Ці Вимоги визначають структуру та правила оформлення реферату докторської дисертації.

1. Загальні вимоги до реферату

Призначенням реферату дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (далі реферат) є ознайомлення наукової спільноти з основними ідеями та висновками дисертації, внеском здобувача у розробку та вирішення наукової проблеми (завдання), з результатами досліджень та структурою дисертаційного дослідження. Реферат має ґрунтовно розкривати зміст дисертації, в ньому не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої немає в дисертації.

2. Структура реферату

Структурно реферат складається із наступних частин:

- загальної характеристики докторської дисертації;
- основного змісту роботи;
- висновків,
- списку наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації;
- анотацій.

2.1 Загальна характеристика докторської дисертації

Загальна характеристика роботи повинна містити:

- актуальність теми дослідження;
- зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами;
- мета і завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукову новизну отриманих результатів;
- практичне значення отриманих результатів;
- особистий внесок здобувача;
- інформацію про апробацію матеріалів дисертації;
- інформацію про публікації за матеріалами дисертації;
- інформацію про кандидатську дисертацію;
- інформацію про структуру та обсяг дисертації.

Актуальність теми дослідження. Висвітлюється зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Вказується, в рамках яких програм, тематичних планів, наукових тематик і грантів, зокрема галузевих, державних та/або міжнародних, виконувалося дисертаційне дослідження, із зазначенням номерів державної реєстрації науково-дослідних робіт і найменуванням організації, де виконувалася робота.

Мета і завдання дослідження. Зазначається відповідно до предмета та об'єкта дослідження.

Методи дослідження. Перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків.

Наукова новизна отриманих результатів. Аргументовано, коротко та чітко представляються основні наукові положення, які виносяться на захист, із зазначенням відмінності одержаних результатів від відомих раніше.

Практичне значення отриманих результатів. Надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного використання із зазначенням організацій, де були впроваджені результати дисертації, та інформації щодо вирішених задач або проблем.

Особистий внесок здобувача. Якщо у дисертації використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими здобувачем опубліковано наукові праці, обов'язково зазначається конкретний особистий внесок здобувача в такі праці або розробки; здобувач має також додати посилання на дисертації співавторів, у яких було використано результати спільних робіт.

Апробація матеріалів дисертації. Зазначаються назви конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, шкіл, та місця і дати¹ їх проведення.

Публікації за матеріалами дисертації. Зазначається загальна кількість наукових праць, опублікованих за матеріалами дисертації. За наявності, вказується кількість монографій, розділів у колективних монографіях, статей в у журналах, праць конференцій, симпозіумів, семінарів. Зазначається належність видань, в яких було здійснено відповідні публікації, до переліку наукових фахових видань України, міжнародних наукометричних баз, зокрема Scopus та Web of Science Core Collection.

Інформація про кандидатську дисертацію. Зазначається інформація про назву роботи, рік, спеціальність, галузь науки та місце захисту (шифр спеціалізованої вченої ради та назва організації).

Структура та обсяг дисертації. Анонсується структура дисертації, зазначається її загальний обсяг у сторінках, кількість використаних джерел, кількість додатків та обсяг основного тексту дисертації.

2.2 Основний зміст

Основний зміст реферату повинен містити стисло викладений зміст дисертації за розділами. Основний зміст повинен відображати:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні

¹ Для наукових семінарів вказується повна дата у форматі день, місяць, рік. У всіх інших випадках вказується лише рік.

дослідження;

- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Огляд літератури. В огляді літератури здобувач окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

Другий розділ. У другому розділі, як правило, обґрунтовують вибір напряму досліджень, наводять методи вирішення завдань і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення дисертацій. В теоретичних роботах розкривають методи розрахунків, гіпотези, що розглядають, в експериментальних – принципи дії і характеристики розробленої апаратури, оцінки похибок вимірювання тощо.

Наступні розділи. У наступних розділах з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Здобувач повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами, опублікованими у вітчизняних і зарубіжних виданнях, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній здобувачем.

2.3 Висновки

Висновки повинні збігатись із загальними висновками дисертації. Висновки складає стисла інформація про підсумки виконаної роботи. Вони починаються з формулювання наукової проблеми, за вирішення якої здобувач претендує на присудження наукового ступеня.

Сформульоване наукове завдання або проблема вельми тісно пов'язується з назвою дисертації, метою роботи й основними науковими положеннями, що захищаються в дисертації. Це ніби наукова “формула”, згусток отриманої наукової новизни. Зазвичай, формулювання починається так: “У дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми, що виявляються в...”. Далі треба вказати, якою саме є наукова проблема, як вона вирішена і для чого в кінцевому розумінні (прикладному плані) вона призначена.

Після формулювання вирішеної наукової проблеми у висновках викладають головні наукові та практичні результати роботи. Вони тісно пов'язані з науковими і прикладними положеннями, викладеними в загальній характеристиці роботи.

Кожен науковий і прикладний висновок роботи треба формулювати чітко і конкретно (однозначно). Формулювання віддзеркалює суть і новизну

зробленого. Але тут не можна доходити до рівня анотації. Наукові висновки подають звичайно ширше, ніж формулювання наукових положень, які захищають.

Прикладні (практичні) висновки повинні містити принцип або основу використання того чи іншого результату.

У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в дисертації, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання. Далі у висновках розкривають методи вирішення поставленої в дисертації наукової проблеми, їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

2.4. Список наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації

Список наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації, наводиться після розділу з висновками з обов'язковим наведенням прізвищ усіх співавторів.

Здобувачі можуть оформляти бібліографічні описи використаних джерел та власних публікацій, використовуючи Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або один зі наступних стилів:

- MLA (Modern Language Association) style.
- APA^{1,2} (American Psychological Association) style.
- Chicago/Turabianstyle¹.
- Harvard style¹.
- ACS (American Chemical Society) style.
- AIP (American Institute of Physics) style.
- IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
- Vancouver style¹.
- OSCOLA.
- APS (American Physics Society) style¹.
- Springer MathPhys Style¹.

¹Springer Style

²Elsevier Style

2.5 Анотації

Анотація державною та англійською мовами повинна містити

інформацію про зміст та результати дисертаційної роботи.

Загальний обсяг анотації кожною мовою не повинен перевищувати 1500 символів включаючи пробіли.

Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

При підготовці анотації вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва дисертації; вид дисертації (на правах рукопису, монографія) і науковий ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування установи, де відбудеться захист; місто, рік; зміст анотації.

Наприкінці кожної анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукової праці. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок, через кому.

Наприклад:

Шевченко А. Б. Алгоритми структурного аналізу та бісимуляції транзиційних систем. — На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук за спеціальністю 01.05.03 — математичне та програмне забезпечення обчислювальних машин і систем. Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, Київ, 2023.

Зміст анотації.

Ключові слова:

Антонюк М. Т. Технологія аналізу, обробки та синтезу великих даних. — Монографія.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальністю 05.13.06 — інформаційні технології. Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, Київ, 2023.

Зміст анотації.

Ключові слова:

3. Правила оформлення реферату

Реферат оформляється у вигляді брошури та складається із обкладинки і тексту.

Реферат оформлюється за допомогою комп'ютерної техніки із використанням текстового редактора Microsoft Word, або LibreOffice Writer, або довільного LaTeX-редактора.

Обсяг реферату становить 1-2 авторські аркуші. Один авторський аркуш

дорівнює 40 тисячам друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, та становить близько 24 сторінок друкованого тексту. До обсягу реферату не входять обкладинка реферату та список наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації.

Текст реферату оформляється державною мовою на обох сторінках аркуша формату А5 (148x210 мм). Поля: верхнє, ліве та нижнє – 20 мм, праве – 10 мм.

Для оформлення тексту реферату, в залежності від текстового редактора, використовується:

- Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt (для Microsoft Word),
- Liberation Serif, розмір шрифту – 14 pt (для LibreOffice Writer),
- `\usepackage{tempora}`, розмір шрифту – 14 pt (для LaTeX-редакторів).

та одинарний міжрядковий інтервал.

Структурні частини реферату не нумеруються, їх назви друкують великими літерами.

Сторінки реферату нумеруються, починаючи з першої сторінки, де міститься загальна характеристика роботи. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у центрі верхнього поля.

Сторінка 1 обкладинки реферату оформлюється у відповідності до Додатку А до цих Вимог.

Сторінка 2 обкладинки реферату оформлюється у відповідності до Додатку Б до цих Вимог.

На сторінці 3 обкладинки реферату повинні бути вказані вихідні відомості відповідно до державних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Електронна версія реферату подається у форматі PDF/A із текстовим шаром.

Паперова версія реферату видається друкарським способом у вигляді брошури тиражем не менше 20 примірників.

Національна академія наук України
Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ

УДК

НАЗВА ДИСЕРТАЦІЇ

Шифр та назва спеціальності
(відповідно до Переліку спеціальностей)

Реферат дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора _____ наук
(галузь знань)

Київ — рік

Дисертацією є _____
(рукопис, монографія)

Робота виконана в _____
(назва організації, відомча підпорядкованість)

Науковий консультант²: науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові
місце роботи, посада

Офіційні опоненти: науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові
місце роботи, посада

науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові
місце роботи, посада

науковий ступінь, вчене звання
прізвище, ім'я, по батькові
місце роботи, посада

Захист відбудеться “___” _____ 20__ року о _____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д _____ Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України (03187, м. Київ, проспект Академіка Глушкова, 40).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України (03187, м. Київ, проспект Академіка Глушкова, 40) та на офіційному сайті інституту <https://www.incyb.kiev.ua>.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

(ініціали, прізвище)

² Для здобувачів, які навчалися в докторантурі та для яких був призначений науковий консультант. Здобувачі, що не навчалися в докторантурі та самостійно підготували дисертацію, не вказують цю секцію.